

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Διεύθυνση: Rue des Petits Carmes 6, B-1000, Bruxelles

Τηλέφωνο: +322-5455506, Fax: +322-5455508, e-mail: ecocom-brussels@mfa.gr

ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ αριθ. 110
11/12-20/12/2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

1. Καθυστέρηση διαφαίνεται στην έναρξη ισχύος της περιόδου φορολογικής αμνηστίας	σελ. 2
2. Ο τραπεζικός όμιλος KBC αποπληρώνει τις κρατικές ενισχύσεις που είχε λάβει από την περιφέρεια της Φλάνδρας	σελ. 2
3. Επέλαση της λιανεμπορικής αλυσίδας Albert Heijn προς τις Βρυξέλλες	σελ. 3
4. Οικονομικές επιπτώσεις για το Βέλγιο της συμφωνίας για το κλίμα στο Παρίσι	σελ. 4
5. Χρηματιστήριο Βρυξελλών, οικονομικές και επιχειρηματικές ειδήσεις	σελ. 4
6. Παρατηρήσεις του ΔΝΤ για την βελγική οικονομία	σελ. 7
7. Εξωτερικό εμπόριο Βελγίου και διμερείς εμπορικές σχέσεις Ελλάδος-Βελγίου κατά το εννεάμηνο και δεκάμηνο 2015 (προσωρινά ελληνικά στοιχεία δεκαμήνου και βελγικά στοιχεία εννεαμήνου)	σελ. 8
8. Βελτίωση της βελγικής καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Δεκέμβριο	σελ. 9

1. Καθυστέρηση διαφαίνεται στην έναρξη ισχύος της περιόδου φορολογικής αμνηστίας

Σε συνέχεια σχετικού άρθρου μας σε προηγούμενο ενημερωτικό δελτίο¹, στις αρχές Δεκεμβρίου το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Conseil d'Etat) γνωμοδότησε εκ νέου ότι η νέα περίοδος φορολογικής αμνηστίας, την οποία η ομοσπονδιακή κυβέρνηση Michel προετοιμάζει για τις αρχές του προσεχούς έτους², θα πρέπει να περάσει υποχρεωτικά από διαδικασία διαβούλευσης με, και έγκρισης από, τις τρεις περιφερειακές κυβερνήσεις του Βελγίου. Όπως ανέφεραν τα σχετικά οικονομικά δημοσιεύματα, η νέα εν θέματι γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου εξαναγκάζει την ομοσπονδιακή κυβέρνηση να αποσύρει τις σχετικές διατάξεις από τον εφαρμοστικό νόμο των δημοσιονομικών μέτρων στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του 2016 (Loi Programme), ο οποίος αναμένεται να ψηφιστεί έως τα τέλη του τρέχοντος έτους.

Σύμφωνα με το σκεπτικό του Νομικού Συμβουλίου, οι περιφερειακές κυβερνήσεις έχουν αποκτήσει από το έτος 2014 –δια της υλοποιούμενης 6^{ης} μεταρρύθμισης του κράτους- μεγαλύτερες δημοσιονομικές αρμοδιότητες, και επομένως θα πρέπει να συναποφασίσουν με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση επί οποιασδήποτε επανεκκίνησης του προγράμματος φορολογικής αμνηστίας, εφ' όσον αυτό θα περιλαμβάνει φορολογική τακτοποίηση αδήλων εισοδημάτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους, από το 2014 και έπειτα. Όπως ανέφερε ο οικονομικός Τύπος, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση είχε προηγουμένως –στα τέλη Νοεμβρίου- αποπειραθεί να αποφύγει την ανάμειξη των περιφερειών στο ζήτημα της νέας περιόδου φορολογικής αμνηστίας, αποσύροντας από το σχετικό νομοσχέδιο διατάξεις που αφορούσαν φοροαποφυγή από φόρους κληρονομιάς, οι οποίοι εμπίπτουν σαφώς στο πεδίο αρμοδιότητας των περιφερειακών κυβερνήσεων. Σύμφωνα με τον οικονομικό Τύπο, ήδη η περιφέρεια της Βαλλονίας, όπου κυριαρχεί το γαλλόφωνο

σοσιαλιστικό κόμμα που βρίσκεται στην αντιπολίτευση στο ομοσπονδιακό επίπεδο, έχει εκφράσει στην κυβέρνηση Michel συγκεκριμένες ενστάσεις επί της νέας περιόδου φορολογικής αμνηστίας, με στόχο να μπορέσει να διαπραγματευθεί σειρά δημοσιονομικών ζητημάτων που εκκρεμούν προς διευθέτηση με το ομοσπονδιακό κράτος. Κατόπιν της ανωτέρω γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου, το οποίο θεώρησε υποχρεωτική την εμπλοκή των περιφερειακών κυβερνήσεων στην διαδικασία διαβούλευσης για τη νέα περίοδο φορολογικής αμνηστίας, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση είναι αναγκασμένη να υποβάλει την σχετική συζήτηση στην προσεχή επιτροπή διαβουλεύσεων (Comité de Concertation) μεταξύ ομοσπονδιακής και περιφερειακών κυβερνήσεων, γεγονός που εκτιμάται ότι θα δημιουργήσει σημαντική καθυστέρηση στην υιοθέτηση της εν θέματι νομοθεσίας, και συνεπώς απώλειες εσόδων για τον κρατικό προϋπολογισμό, της τάξεως των 250 εκατ. €³.

2. Ο τραπεζικός όμιλος KBC αποπληρώνει τις κρατικές ενισχύσεις που είχε λάβει από την περιφέρεια της Φλάνδρας

Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα των μέσων Δεκεμβρίου, ο μεγάλος φλαμανδικός τραπεζικός όμιλος KBC αποπληρώνει μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους τα τελευταία 2 δις. € κρατικών ενισχύσεων που είχε λάβει από την περιφέρεια της Φλάνδρας κατά την περίοδο της αρχής της οικονομικής κρίσης, προσαυξημένα κατά 1 δις. €. Σημειώνουμε ότι τα έτη 2008 και 2009, τόσο η ομοσπονδιακή κυβέρνηση, όσο και η περιφέρεια της Φλάνδρας, είχαν καταβάλει ενισχύσεις ύψους 3,5 δις. € εκάστη για την διάσωση του ομίλου KBC, ενώ το ομοσπονδιακό κράτος είχε επιπλέον παράσχει εγγυήσεις ύψους 1,9 δις. € επί του χαρτοφυλακίου δομημένων ομολόγων της τράπεζας. Η KBC αποπλήρωσε στα τέλη του 2012 τις οφειλές της προς το ομοσπονδιακό

¹ Βλ. άρθρο 8 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 106.

² Βλ. σχετικό άρθρο 3 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 103.

³ Σε αυτό το ύψος έχει εκτιμήσει η ομοσπονδιακή κυβέρνηση τα ετήσια έσοδα από την εφαρμογή της περιόδου φορολογικής αμνηστίας, αρχής γενομένης από το 2016.

κράτος, συνολικού ύψους 6,75 δις. €, συμπεριλαμβανομένων τόκων και προσαυξήσεων. Σύμφωνα με τα οικονομικά δημοσιεύματα, με την αποπληρωμή των τελευταίων 2 δις. € προς την περιφέρεια της Φλάνδρας, η περιφέρεια έχει συνολικά εισπράξει κονδύλια 6,33 δις. € από την KBC. Σύμφωνα με την διοίκηση της KBC, «η διαφορά μεταξύ των 7 δις. € που έλαβε ως ενισχύσεις από τις κρατικές αρχές και των 13 δις. € που επέστρεψε σε αυτές, αντανακλά το τίμημα που κατέβαλε ο όμιλος για τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο που ανέλαβε το κράτος προκειμένου να τον στηρίξει».

Σημειωτέον ότι το αρχικό χρονοδιάγραμμα προέβλεπε την αποπληρωμή του συνόλου των ληφθεισών κρατικών ενισχύσεων έως το έτος 2020, ωστόσο η KBC κατόρθωσε να ολοκληρώσει τις πληρωμές της μία πενταετία νωρίτερα, «χωρίς μάλιστα να διαταραχθούν τα επίπεδα ρευστότητας του ομίλου, που περνούν από το 17% στο 13,6% μετά την τελευταία αποπληρωμή, αρκετά υψηλότερα από το ελάχιστο απαιτούμενο επίπεδο του 10,25%». Η διοίκηση της KBC ανακοίνωσε ότι, για την οικονομική χρήση του 2016, θα διανείμει μέρισμα στους μετόχους της, ύψους 50% των καθαρών της κερδών.

Με την ευκαιρία αυτή, ο βελγικός οικονομικός Τύπος επισήμανε και πάλι ότι από τα κεφάλαια συνολικού ύψους 27,8 δις. € με τα οποία η βελγική ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι περιφερειακές κυβερνήσεις του Βελγίου ενίσχυσαν⁴ στην διάρκεια της περιόδου 2008-2012 τους συστημικούς τραπεζικούς ομίλους DEXIA, Fortis και KBC, καθώς και τον ασφαλιστικό όμιλο Ethias, με σκοπό την αποφυγή της κατάρρευσής τους, έχουν μέχρι σήμερα επιστραφεί ενισχύσεις συνολικού ύψους 20,4 δις. €.

3. *Επέλαση της λιανεμπορικής αλυσίδας Albert Heijn προς τις Βρυξέλλες*

Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα των μέσων Δεκεμβρίου, η ολλανδική εκπωπτική λιανεμπορική αλυσίδα Albert Heijn, θυγατρική του μεγάλου λιανεμπορικού ομίλου Ahold ο οποίος βρίσκεται σε διαδικασία συγχώνευσης με τον βελγικό

όμιλο Delhaize, επεκτείνει την παρουσία της στο Βέλγιο, πέραν της περιφέρειας της Φλάνδρας, όπου διαθέτει 40 καταστήματα, και στις Βρυξέλλες. Συγκεκριμένα, η Albert Heijn αναμένεται να ανοίξει τα πρώτα της δύο καταστήματα στην προαστιακή ζώνη των Βρυξελλών, στις περιοχές Wemmel και Zellik. Κατά τον οικονομικό Τύπο, η συνέχιση της επέκτασης της ολλανδικής εκπωπτικής αλυσίδας στην βελγική αγορά, σε μία περίοδο κατά την οποία η συγχώνευση-εξαγορά της Delhaize από την μητρική της Albert Heijn, επίσης ολλανδική, Ahold, βρίσκεται στο «μικροσκόπιο» των αρχών ανταγωνισμού, φαίνεται κατ' αρχήν παράλογη, ή τουλάχιστον μη αναμενόμενη. Ωστόσο, όπως σημείωσε εκπρόσωπος της διοίκησης της Delhaize Belgique, «έως ότου ολοκληρωθεί η σκοπούμενη συγχώνευση μεταξύ Ahold και Delhaize, παραμένουμε ανταγωνιστές (με την Albert Heijn) στην βελγική αγορά, και ο καθένας μας υλοποιεί την δική του στρατηγική». Σύμφωνα εξάλλου με έγκυρους σχολιαστές του κλαδικού Τύπου αλυσίδων διανομής στο Βέλγιο, «η στρατηγική επέκτασης της Albert Heijn οφείλεται στο γεγονός ότι μέχρι σήμερα κανένα από τα καταστήματά της στην Φλάνδρα δεν είναι κερδοφόρο, και επομένως η αλυσίδα παραμένει προσκολλημένη στον στόχο της επέκτασης προκειμένου να φθάσει τα 50 καταστήματα στο Βέλγιο, ώστε να επιτύχει το νεκρό σημείο του κύκλου εργασιών της, να επωφεληθεί από οικονομίες κλίμακας και να αυξήσει την βαρύτητά της έναντι των προμηθευτών της». Κατά τον οικονομικό Τύπο, παραμένει το ερώτημα τι θα απογίνουν τα σχέδια επέκτασης της Albert Heijn στο Βέλγιο, ενδεχομένως και στην γαλλόφωνη Βαλλονία, μετά την συγχώνευση Ahold-Delhaize. Όπως υπογράμμισε ο οικονομικός Τύπος, η μέχρι τώρα επέκταση της εκπωπτικής αλυσίδας στην Φλάνδρα έχει προκαλέσει αξιόλογες απώλειες τόσο στην ηγετίδα της βελγικής λιανεμπορικής αγοράς, αλυσίδα Colruyt, όσο και στην Delhaize.

⁴ Βλ. και σχετική αναφορά μας σε άρθρο 4 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 105.

4. Οικονομικές επιπτώσεις για το Βέλγιο της συμφωνίας για το κλίμα στο Παρίσι

Σε συνέχεια σχετικών αναφορών μας σε προηγούμενα ενημερωτικά δελτία⁵, ο βελγικός οικονομικός Τύπος ασχολήθηκε στα μέσα Δεκεμβρίου με τις οικονομικές επιπτώσεις που θα έχει για το Βέλγιο η ανάληψη δεσμεύσεων, από κοινού με τα υπόλοιπα μέλη των Ηνωμένων Εθνών, στο πλαίσιο της φιλόδοξης συμφωνίας που επετεύχθη στις 12 Δεκεμβρίου στο Παρίσι με στόχο την αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής. Κατά τις εκτιμήσεις του βελγικού οικονομικού Τύπου, το Βέλγιο εισέρχεται ακόμη βαθύτερα –όπως και οι υπόλοιπες χώρες- σε ένα διεθνές πλαίσιο το οποίο θα απαιτεί την επίτευξη ολοένα και υψηλότερων στόχων, με σκοπό τον περιορισμό των εκπομπών με επιπτώσεις θερμοκηπίου, την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την συγκράτηση της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη σε επίπεδα κάτω των 2 βαθμών της κλίμακας Κελσίου σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Ο οικονομικός Τύπος υπενθύμισε ότι το Βέλγιο, όπως και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, έχουν ήδη δεσμευθεί, σε επίπεδο Ε.Ε., για μεγάλες μειώσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2030, αναφέροντας παράλληλα ότι είναι πολύ πιθανόν οι δεσμεύσεις αυτές να χρειαστεί να αναθεωρηθούν προς τα άνω, προκειμένου να ανταποκριθούν στους φιλόδοξους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού. Επίσης, ανέφερε ότι το Βέλγιο, όπως και οι λοιπές αναπτυγμένες οικονομίες, έχουν αναλάβει σημαντικές δεσμεύσεις για παροχή βοήθειας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, προκειμένου οι τελευταίες να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να αναπτυχθούν εκπέμποντας ελάχιστα επίπεδα αερίων με επιπτώσεις θερμοκηπίου.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις Βέλγων οικονομικών αναλυτών, το ετήσιο –άμεσο και έμμεσο- κόστος των δημοσίων φορέων του Βελγίου, από το έτος 2020, για την χρηματοδότηση των στόχων της συμφωνίας –καθώς και

προηγούμενων συμφωνιών για το κλίμα, στο πλαίσιο των οποίων είχαν επίσης υιοθετηθεί φιλόδοξοι στόχοι- θα ανέλθει σε περίπου 350 εκατ. €, μη συνυπολογιζόμενων χρηματοδοτικών κονδυλίων από τον ιδιωτικό τομέα, ούτε και άλλων χρηματοδοτήσεων που δεν καθορίζονται με σαφήνεια στις συμφωνίες, αλλά κατά πάσα πιθανότητα θα ανακúψουν στο μέλλον (μεταξύ των οποίων η παροχή βοήθειας και η μεταφορά τεχνογνωσίας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες).

5. Χρηματιστήριο Βρυξελλών, οικονομικές και επιχειρηματικές ειδήσεις

Χρηματιστήριο Βρυξελλών: Η εβδομάδα 7-11 Δεκεμβρίου τελείωσε με τον δείκτη BEL 20 να κλείνει στις 3.538,54 μονάδες, με νέα μεγάλη εβδομαδιαία πτώση της τάξεως του 2,82%, αρνητικά επηρεασμένος, όπως και άλλα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, από τις κατώτερες των προσδοκιών ανακοινώσεις της ΕΚΤ μία εβδομάδα νωρίτερα (στις 3.12), αναφορικά με την συνέχιση της επεκτατικής νομισματικής της πολιτικής. Νέα μεγάλη εβδομαδιαία πτώση σημείωσε η μετοχή της Delta Lloyd (-16,93%), ενώ εκτός δείκτη BEL 20, η μετοχή του φαρμακευτικού ομίλου Fagron σημείωσε επίσης νέα μεγάλη πτώση (-21,6%). Από την άλλη πλευρά, η μετοχή της μεταλλουργίας Bekaert υπήρξε η μόνη μεταξύ των τίτλων που συνθέτουν τον δείκτη BEL 20 που κατέγραψε εβδομαδιαία άνοδο, κατά 1,08%. Εκτός δείκτη BEL, σημαντική εβδομαδιαία άνοδο σημείωσαν οι μετοχές των βιοτεχνολογικών εταιρειών Galapagos (+18,82%) και Celyad (+4,58%). Η εβδομάδα 14-18 Δεκεμβρίου τελείωσε με αρκετά ισχυρή ανοδική τάση του δείκτη BEL 20, ο οποίος έκλεισε στις 3.648,77 μονάδες, καταγράφοντας εβδομαδιαία άνοδο της τάξεως του 3,11%, θετικά επηρεασμένος κυρίως από την άνοδο των μετοχών του χρηματοπιστωτικού κλάδου. Σημαντικές εβδομαδιαίες ανόδους πραγματοποίησαν οι μετοχές της ασφαλιστικής Ageas (+6,26% στα 42,68 €), των τραπεζών KBC (+5,75% στα 57,60 €) και Delta Lloyd (+5,76% στα 4,73 €), του χημικού κολοσσού Solvay (+4,67% στα 96,51 €), του μεγάλου τηλεπικοινωνιακού παρόχου Proximus

⁵ Βλ. σχετικές αναφορές μας σε άρθρα 4 και 4 ενημερωτικών δελτίων υπ' αριθ. 108 & 109, αντιστοίχως.

(+4,60% στα 29,65 €) και της μεταλλουργίας Bekaert (+4,45% στα 27,48 €). Εκτός δείκτη BEL 20, αξιόλογες εβδομαδιαίες ανόδους σημείωσαν οι μετοχές της φαρμακευτικής Fagron (+31,97% στα 7,87 €) και της βιοτεχνολογικής IBA (+9,89% στα 33,45 €).

Κατά το διάστημα μέσων Νοεμβρίου – μέσων Δεκεμβρίου τρέχοντος έτους, σύμφωνα με τον οικονομικό Τύπο, οι αξίες των μετοχών που απαρτίζουν τον δείκτη BEL 20 εμφάνισαν μέσο ρυθμό πτώσης της τάξεως του 2,8%, κυρίως ως αποτέλεσμα της ισχυρότατης πτώσης της μετοχής της ολλανδικής τράπεζας Delta Lloyd κατά 37%. Μη συνυπολογιζομένης της πτώσης της Delta Lloyd, ο μέσος ρυθμός πτώσης της αξίας των μετοχών του δείκτη BEL 20 ανήλθε κατά το ανωτέρω διάστημα σε 1%. Πέντε μετοχές που μετέχουν στον BEL 20 σημείωσαν άνοδο πάνω από 2% (συγκεκριμένα, των εταιρειών Ageas, Bekaert, Colruyt, Delhaize και D'Ieteren), ενώ οκτώ μετοχές κατέγραψαν πτώση μεγαλύτερη του 2% (συγκεκριμένα, των εταιρειών Ackermans & Van Haaren, Befimmo, Proximus, Bpost, Elia, Solvay, Telenet και Umicore). Σύμφωνα με τους χρηματιστηριακούς αναλυτές, το δυναμικό ανόδου του δείκτη κατά το προσεχές δωδεκάμηνο –μη συνυπολογιζομένης της μετοχής της Delta Lloyd- κινείται στο επίπεδο του 8%, έναντι 6,3% στα μέσα Νοεμβρίου.

Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα, το 2015 σημειώθηκαν 9 συνολικά είσοδοι μετοχών εταιρειών στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών, που αποτελούν αριθμό ρεκόρ, καθώς τόσες αρχικές δημόσιες προσφορές (IPOs) είχαν σημειωθεί συνολικά σε ολόκληρη την προηγούμενη εξαετία. Το συνολικό ύψος των φετινών εισαγωγών στο Χρηματιστήριο δεν ήταν ιδιαίτερα μεγάλο, ανερχόμενο σε πλησίον του 1 δις. €, ισοδύναμο με δύο περσινές αρχικές δημόσιες μετοχών. Πλέον σημαντικές φετινές είσοδοι στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών υπήρξαν εκείνες των βιοτεχνολογικών Bone Therapeutics και Biocartis, της φαρμακευτικής Mithra και του επενδυτικού ταμείου Tinc.

Υιοθέτηση του νομοσχεδίου για την φορολογική μεταρρύθμιση από το ομοσπονδιακό κοινοβούλιο: Στις 18

Δεκεμβρίου, το βελγικό ομοσπονδιακό κοινοβούλιο ενέκρινε κατά πλειοψηφία το κυβερνητικό νομοσχέδιο για την φορολογική μεταρρύθμιση, η οποία στοχεύει στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της βελγικής οικονομίας και στην τόνωση της απασχόλησης, καθώς και στην μετατόπιση φορολογικού βάρους από τον παραγωγικό συντελεστή εργασία στον συντελεστή κεφάλαιο. Επίσης στις 18 Δεκεμβρίου, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ενέκρινε επίσημα την ενδοβελγική συμφωνία επί του επιμερισμού των στόχων μείωσης των εκπομπών αερίων με επιπτώσεις θερμοκηπίου, καθώς και των σχετιζόμενων με αυτές εσόδων, αλλά και των στόχων ενεργειακής παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές για την περίοδο 2013-2020⁶. Σύμφωνα με τον οικονομικό Τύπο, η ανωτέρω συμφωνία μεταξύ της ομοσπονδιακής και των περιφερειακών κυβερνήσεων του Βελγίου αναμένεται να εγκριθεί επίσημα στις 23 Δεκεμβρίου και από την αρμόδια προς τούτο επιτροπή διαβουλεύσεων (Comité de Concertation) μεταξύ ομοσπονδιακής και περιφερειακών κυβερνήσεων.

Εντάσεις μεταξύ διοίκησης και εργατικών συνδικάτων στους βελγικούς σιδηροδρόμους (SNCB): Όπως ανέφερε ο βελγικός οικονομικός Τύπος στα μέσα Δεκεμβρίου, οι προθέσεις της διοίκησης των βελγικών σιδηροδρόμων να υιοθετήσει μέτρα βελτίωσης της παραγωγικότητας στην εταιρεία, έχει προκαλέσει οξείες αντιδράσεις από την πλευρά των εργατικών συνδικάτων, που έχουν εξαγγείλει διαδοχικές απεργίες των σιδηροδρομικών για τον προσεχή Ιανουάριο. Η διοίκηση των βελγικών σιδηροδρόμων, σύμφωνα με τα δημοσιεύματα, έχει σκοπό να περικόψει ημέρες αργίας των σιδηροδρομικών, καθώς επίσης να αυξήσει τις πραγματικές ώρες εργασίας, καθώς και να σταματήσει να συνυπολογίζει τους χρόνους καθυστερήσεων των συρμών ως εργάσιμους για το προσωπικό των σταθμών. Σύμφωνα με τον οικονομικό Τύπο, τα εργατικά συνδικάτα των σιδηροδρομικών προετοιμάζονται για δικαστική διαμάχη με την διοίκηση της

⁶ Βλ. σχετικό άρθρο 4 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 109.

εταιρείας, καθώς κατά την άποψή τους έχει υπάρξει παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας. Από την άλλη πλευρά, το ομοσπονδιακό κράτος προτίθεται να ορίσει διαμεσολαβητή μεταξύ της διοίκησης και των συνδικάτων των βελγικών σιδηροδρόμων, με σκοπό την προσπάθεια εξεύρεσης αμοιβαία αποδεκτών λύσεων, θέτοντας ως όρο την αναστολή των εξαγγελθεισών απεργιακών κινητοποιήσεων του Ιανουαρίου.

Η λιανεμπορική αλυσίδα Colruyt κερδίζει πρόσθετο μερίδιο αγοράς: Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα των μέσων Δεκεμβρίου, ο μεγάλος βελγικός λιανεμπορικός όμιλος Colruyt, στην διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου τρέχοντος έτους διέυρυνε σημαντικά το μερίδιό του στην βελγική αγορά, από το 31,1% στο 31,6%. Ο κύκλος εργασιών της αλυσίδας σημείωσε άνοδο πλησίον του 3%, σε λίγο άνω των 4,5 δις. €, κυρίως εξαιτίας της ελαφράς ανόδου των τιμών, αλλά και της επέκτασης των σημείων πώλησης της αλυσίδας. Η αλυσίδα Colruyt πραγματοποίησε λειτουργικά κέρδη της τάξεως των 258,5 εκατ. € (+5,7%) και καθαρά κέρδη ύψους 182,5 εκατ. € (+1%). Σύμφωνα με την διοίκηση του ομίλου, η βελγική λιανεμπορική αγορά παραμένει δύσκολη, εξαιτίας της πίεσης του ανταγωνισμού στις τιμές και της σχετικής έλλειψης εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Η διοίκηση της αλυσίδας αναμένει για το σύνολο της οικονομικής χρήσης 2015-2016 καθαρά κέρδη στα ίδια επίπεδα με εκείνα της προηγούμενης, συγκεκριμένα στα 362,6 εκατ. €. Σημειώνουμε ότι σε συνέχεια των ικανοποιητικών ως άνω αποτελεσμάτων του λιανεμπορικού ομίλου κατά το δεύτερο εξάμηνο τρέχοντος έτους, η τιμή της μετοχής της Colruyt κατέγραψε νέο ιστορικά υψηλό επίπεδο στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών στις 15 Δεκεμβρίου, κλείνοντας στα 48 €.

Νέες αναφορές του βελγικού Τύπου στο ενδιαφέρον της Fluxys για την ιδιωτικοποίηση του ΔΕΣΦΑ: Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα των μέσων Δεκεμβρίου, το έντονο ενδιαφέρον της διαχειρίστριας του βελγικού δικτύου φυσικού αερίου Fluxys για απόκτηση μεριδίου του υπό ιδιωτικοποίηση ελληνικού δικτύου

αερίου (ΔΕΣΦΑ)⁷, σε κοινοπραξία με την ισπανική ομόλογό της Enagas, θεωρείται αρκετά πιθανό να προσελκύσει και ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, συγκεκριμένα από το επενδυτικό ταμείο "Marguerite", το οποίο χρηματοδοτείται από την ΕΤΕπ και άλλους δημόσιους χρηματοδοτικούς οργανισμούς της Ε.Ε. και δραστηριοποιείται στους τομείς ενέργειας, κλιματικής αλλαγής και υποδομών. Με την ευκαιρία της εν λόγω αναφοράς, ο βελγικός οικονομικός Τύπος επισήμανε και πάλι ότι, παρά το γεγονός ότι το καναδικό δημόσιο επενδυτικό ταμείο Caisse de Dépôt et Placement du Québec, που είναι βασικός μέτοχος της Fluxys, αντιτίθεται στην εμπλοκή της βελγικής εταιρείας στην ιδιωτικοποίηση του ΔΕΣΦΑ εξαιτίας της παλαιότερης αρνητικής εμπειρίας του ταμείου στο αεροδρόμιο Αθηνών, οι δύο κύριοι μέτοχοι της Fluxys από βελγικής πλευράς, ήτοι η Publigaz, που έχει μετόχους τις βελγικές τοπικές αρχές και τις τοπικές αναπτυξιακές εταιρείες και η Ομοσπονδιακή Εταιρεία Συμμετοχών και Επενδύσεων (SFPI), που αποτελεί επενδυτικό βραχίονα του βελγικού ομοσπονδιακού κράτους, δείχνουν ενεργό και έντονο ενδιαφέρον για απόκτηση μεριδίου στο στρατηγικής σημασίας ελληνικό δίκτυο φυσικού αερίου.

Σκοπούμενη συγχώνευση μεγάλων βελγικών ομίλων Tessenderlo και Picanol: Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα των μέσων Δεκεμβρίου, οι μεγάλοι βελγικοί επιχειρηματικοί όμιλοι Tessenderlo (βιομηχανία χημικών & πλαστικών προϊόντων) και Picanol (υφαντικές μηχανές και τεχνολογία για τον κλάδο κλωστοϋφαντουργίας) πρόκειται να ενώσουν τις δυνάμεις τους, θέτοντας τις βιομηχανικές δραστηριότητές τους υπό κοινή διεύθυνση. Κατά τα δημοσιεύματα, οι δύο όμιλοι, οι οποίοι ήδη διαθέτουν κοινό διευθύνοντα σύμβουλο (ονόματι Luc Tack), πρόκειται να συγχωνευθούν μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου του προσεχούς έτους, δια της απορρόφησης των βιομηχανικών δραστηριοτήτων της Picanol από την Tessenderlo. Θα πρόκειται δηλαδή για εξαγορά της Picanol από την

⁷ Βλ. και προηγούμενες σχετικές αναφορές μας, με πλέον πρόσφατη εκείνην του άρθρου 5 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 109.

Tessengerlo. Η τελευταία ετοιμάζεται να προβεί σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου δια της έκδοσης 25,8 εκατ. νέων μετοχών με τιμή 31,5 €, προκειμένου να χρηματοδοτήσει την εξαγορά της Picanol, η αξία της οποίας εκτιμάται στα 811,6 εκατ. €. Ο όμιλος που θα προκύψει από την συγχώνευση, με την επωνυμία Picanol Tessenderlo Group, εκτιμάται ότι θα διαθέτει ετήσιο κύκλο εργασιών της τάξεως των 2 δις. €, ακαθάριστα λειτουργικά κέρδη 200 εκατ. €, θα απασχολεί λίγο πάνω από 7.000 εργαζόμενους και θα έχει παρουσία σε περίπου 100 χώρες.

Οι μικρομέτοχοι της Arco στρέφονται κατά του βελγικού κράτους: Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα των μέσων Δεκεμβρίου, η εταιρεία που εκπροσωπεί τα συμφέροντα των μικρομετόχων του ομίλου Arco⁸, ήτοι του παλαιού μεγάλου φλαμανδικού συνεταιριστικού επενδυτικού ομίλου ο οποίος αντιμετωπίζει προβλήματα κατόπιν της αναδιάρθρωσης και μερικής εθνικοποίησης του τραπεζικού ομίλου DEXIA του οποίου ήταν μέτοχος, πρόκειται να στραφεί και κατά του βελγικού δημοσίου, ως υπεύθυνου για οικονομικές απώλειες στους μικρομετόχους. Θυμίζουμε ότι η Arco αποτελούσε τον οικονομικό βραχίονα του εργατικού κοινωνικού ταμείου που συνδέεται με το φλαμανδικό χριστιανοδημοκρατικό κόμμα, ACW, ενώ το βελγικό κράτος έχει αποφασίσει ήδη από πέρσι ότι το κονδύλι των -μερικών- αποζημιώσεων των μικρομετόχων της πρόκειται να επιμεριστεί μεταξύ της τράπεζας Belfius, η οποία είναι το εθνικοποιηθέν βελγικό κομμάτι του ομίλου DEXIA, και του ανωτέρω κοινωνικού ταμείου. Σημειώνουμε ότι οι περίπου 2.200 μικρομέτοχοι της Arco έχουν ήδη στραφεί εναντίον του ομίλου Arco, των θυγατρικών του και της τράπεζας Belfius, ως υπεύθυνων για πρόκληση οικονομικών ζημιών. Οι μικρομέτοχοι αναμένεται να στραφούν πλέον και εναντίον του βελγικού δημοσίου, με το σκεπτικό ότι από το έτος 2008, με την αρχή της οικονομικής κρίσης και των

⁸ Βλ. παλαιότερες σχετικές αναφορές μας, με πλέον πρόσφατη εκείνη του άρθρου 2 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 73. Πρόκειται για την εταιρεία Deminor.

προβλημάτων της DEXIA, τους έπεισε, με κενές περιεχομένου υποσχέσεις, ότι οι συμμετοχές τους στην Arco τυγχάνουν κρατικής εγγύησης, αποτρέποντάς τους έτσι να πωλήσουν τα μερίδιά τους στην εταιρεία. Σημειώνουμε ότι το βελγικό κράτος κατοχύρωσε νομοθετικά το 2011 την υπαγωγή των συμμετοχών μικροεπενδυτών στην Arco στο ίδιο καθεστώς με τις καταθέσεις, για τις οποίες το δημόσιο είναι εγγυητής μέχρι του ποσού των 100.000 €, ωστόσο το 2014 η Ευρ. Επιτροπή έκρινε ότι οι παρασχεθείσες βελγικές κρατικές εγγυήσεις συνιστούσαν συγκεκαλυμμένες κρατικές ενισχύσεις. Κατά τον οικονομικό Τύπο, η απόφαση για δικαστική εμπλοκή και του βελγικού δημοσίου στην υπόθεση της Arco κατά την συγκεκριμένη χρονική στιγμή, λαμβάνεται με το σκεπτικό να αποφευχθεί η παραγραφή ενδεχόμενων ευθυνών του κράτους.

Βελτίωση της βελγικής ανταγωνιστικότητας: Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της EUROSTAT, τα ωριαία εργατικά κόστη στο Βέλγιο κατά την διάρκεια του 3^{ου} τριμήνου τρέχοντος έτους, αυξήθηκαν κατά μόλις 0,1%, έναντι αντίστοιχων αυξήσεων κατά 1,1% στην ευρωζώνη και κατά 1,8% στο σύνολο της Ε.Ε. Από την άλλη πλευρά ωστόσο, στοιχεία της EUROSTAT επισημαίνουν ότι στο 3^ο τρίμηνο 2015, το Βέλγιο κατείχε το υψηλότερο ποσοστό μη πληρωθέντων, κενών θέσεων εργασίας στην Ευρώπη, της τάξεως του 2,7%, έναντι μέσου ποσοστού 1,6% στις χώρες της ευρωζώνης. Σύμφωνα με Βέλγους οικονομικούς αναλυτές, η εν λόγω διαπίστωση αντανακλά από την μία πλευρά την σημερινή ανάκαμψη της απασχόλησης στο Βέλγιο, από την άλλη ωστόσο το σημαντικό έλλειμμα προσόντων και επαγγελματικής κατάρτισης που υπάρχει στην βελγική αγορά εργασίας, από πλευράς αναζητούντων εργασία.

6. Παρατηρήσεις του ΔΝΤ για την βελγική οικονομία

Στις 15 Δεκεμβρίου, το ΔΝΤ ανακοίνωσε την τελευταία του έκθεση για την βελγική οικονομία, επαινώντας από την μία μεριά την κυβέρνηση Michel για τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που έχει ξεκινήσει να υλοποιεί εδώ και ένα χρόνο, και ιδιαίτερα για την

επιχειρούμενη φορολογική μεταρρύθμιση, την συγκράτηση των μισθών με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού συστήματος, επιστώντας ωστόσο από την άλλη την προσοχή της βελγικής κυβέρνησης στο ύψος του δημοσίου χρέους, αλλά και στα υψηλά ακόμη ποσοστά ανεργίας και στην συνακόλουθη ανάγκη μεγαλύτερου βαθμού ενσωμάτωσης των μεταναστών στην αγορά εργασίας. Το ΔΝΤ, στην έκθεσή του προβλέπει βελγικό ρυθμό ανάπτυξης μεταξύ 1,25% και 1,5% το 2016, με ιδιαίτερα αυξημένους κινδύνους να προκύπτουν από την επιβράδυνση των αναδυόμενων οικονομιών. Από την άλλη, διαπιστώνει εξαιρετικά υψηλό επίπεδο δημοσίου χρέους και παράλληλα κρίνει ότι, παρά την επιχειρούμενη δημοσιονομική εξυγίανση, ο στόχος της κυβέρνησης Michel για δημοσιονομική εξισορρόπηση έως το έτος 2018 είναι εξαιρετικά φιλόδοξος, καθώς το ΔΝΤ εκτιμά ότι προκειμένου να επιτευχθεί, απαιτείται πρόσθετη δημοσιονομική εξοικονόμηση της τάξεως του 2% του βελγικού ΑΕΠ, ήτοι περίπου 8 δις. €, κατά την προσεχή τριετία.

Αναφορικά με την φορολογική μεταρρύθμιση, η οποία σαφώς κινείται προς την σωστή κατεύθυνση, σύμφωνα με το ΔΝΤ, η βελγική κυβέρνηση θα πρέπει να επικεντρωθεί στην περισσότερο αποτελεσματική φορολόγηση του πλούτου και των εισοδημάτων κεφαλαίου, καθώς και στην φορολόγηση των ενοικίων αντί της φορολόγησης των συναλλαγών ακινήτων, καθώς επίσης και στην αύξηση των «οικολογικών» φόρων, και δη της φορολόγησης των εταιρικών οχημάτων⁹.

Το ΔΝΤ συνιστά επίσης τον περαιτέρω περιορισμό των κρατικών δαπανών, οι οποίες ακόμη σήμερα αντιπροσωπεύουν το 55% του βελγικού ΑΕΠ, μειώνοντας τον αριθμό των δημοσίων υπαλλήλων, εκποιώντας ακίνητη περιουσία του δημοσίου, εμπλέκοντας περισσότερο τις περιφερειακές και τοπικές αρχές στην διαδικασία

⁹ Βλ. και σχετικές παρατηρήσεις που έχει διατυπώσει ο ΟΟΣΑ σε πρόσφατη έκθεσή του για την βελγική οικονομία, που έχουμε επισημάνει στο άρθρο 2 ενημερωτικού δελτίου υπ' αριθ. 107.

δημοσιονομικού ελέγχου και εξορθολογίζοντας το σύστημα επιδοτήσεων προς τις επιχειρήσεις.

Τέλος, το ΔΝΤ συνιστά στο Βέλγιο να καταπολεμήσει ριζικά την ανεργία των μεταναστών, τα ποσοστά απασχόλησης των οποίων βρίσκονται σήμερα σε επίπεδα κάτω του 50% -σε σύγκριση με ποσοστά απασχόλησης για τον βελγικό πληθυσμό της τάξεως του 80%- με αποτέλεσμα τα υψηλότερα επίπεδα ανεργίας κυρίως στην περιφέρεια των Βρυξελλών (πλησίον του 18%). Κατά το ΔΝΤ, η επίλυση του εν λόγω προβλήματος περνά μέσα από την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και μία πολιτική απασχόλησης που δεν θα αποκλείει τους μετανάστες από την αγορά εργασίας.

7. Εξωτερικό εμπόριο Βελγίου και διμερείς εμπορικές σχέσεις Ελλάδος-Βελγίου κατά το εννεάμηνο και δεκάμηνο 2015 (προσωρινά ελληνικά στοιχεία δεκαμήνου και βελγικά στοιχεία εννεαμήνου)

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της βελγικής στατιστικής υπηρεσίας, το εμπορικό ισοζύγιο του Βελγίου κατά το εννεάμηνο 2015 υπήρξε ελλειμματικό κατά 2,073 δις. €, σημειώνοντας βελτίωση έναντι του εννεαμήνου 2014, όταν είχε ανέλθει σε 4,597 δις. € (βελτίωση κατά 54,91%). Η βελτίωση αυτή του εμπορικού ελλείμματος προήλθε κυρίως από την ισχυρή πτώση των εισαγωγών κατά 4,62%, και ιδιαίτερα εκείνων από κοινοτικές χώρες, κατά 6,57%, στο εννεάμηνο του τρέχοντος έτους. Ταυτόχρονα, σημειώθηκε ελαφρά αύξηση των εισαγωγών από τρίτες χώρες, της τάξεως του 0,20%, η οποία σε συνδυασμό με την πτώση των βελγικών εξαγωγών προς τις εν λόγω χώρες (κατά 6,74%) οδήγησε στην διατήρηση της τάσης -παρατηρηθείσας και στα στοιχεία εξαμήνου τρέχοντος έτους- μετατροπής του παραδοσιακού βελγικού εμπορικού πλεονάσματος έναντι τρίτων χωρών (1,85 δις. € το εννεάμηνο 2014) σε έλλειμμα 2 δις. € το εννεάμηνο του 2015. Από την άλλη πλευρά, οι βελγικές εξαγωγές κατά το εννεάμηνο του τρέχοντος έτους εμφανίζουν μείωση της τάξεως του 3,36%, κυρίως προς τις τρίτες χώρες (-6,74%), αλλά

και προς τις κοινοτικές χώρες (κατά 1,87%). Αποτελέσματα αυτών των κινήσεων του βελγικού εξωτερικού εμπορίου υπήρξαν αφ' ενός η επίτευξη μικρού ελλείμματος της τάξεως των 64,7 εκατ. € στο εμπόριο με τις κοινοτικές χώρες και αφ' ετέρου η ως άνω περιγραφείσα εμφάνιση εμπορικού ελλείμματος με τις τρίτες χώρες. Ο όγκος του βελγικού εξωτερικού εμπορίου σημείωσε πτώση το εννεάμηνο του 2015 κατά 4% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2014 (ανερχόμενος σε 354,44 δις. €, έναντι 369,2 δις. €).

Τη μερίδα του λέοντος στις βελγικές εξαγωγές κατέχουν το εννεάμηνο του 2015 οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι το 70,6% των βελγικών εξαγωγών κατευθύνθηκε προς αυτές. Αντίστοιχα, το 69,8% των βελγικών εισαγωγών του εννεαμήνου 2015 προήλθε από χώρες της Ε.Ε. Συνολικά το εννεάμηνο του 2015 παρατηρούμε ανατροπές στο εξωτερικό εμπόριο του Βελγίου, με αξιόλογες μειώσεις τόσο των εισαγωγών όσο και των εξαγωγών, σμίκρυνση του συνολικού εμπορικού ελλείμματος και μεταβολές των συσχετισμών εισαγωγών και εξαγωγών με τους κοινοτικούς και τους τρίτους εμπορικούς εταίρους. Έγκυροι Βέλγοι οικονομικοί αναλυτές σημειώνουν ότι οι εξελίξεις του βελγικού εξωτερικού εμπορίου στο εννεάμηνο του 2015 συνδέονται αφ' ενός με την επιβράδυνση των αναδυόμενων οικονομιών η οποία οδήγησε σε πτώση των βελγικών εξαγωγών προς αυτές, και, αφ' ετέρου, με τις πτωτικές τάσεις στις τιμές των καυσίμων και των πρώτων υλών, που οδήγησαν σε δραστική μείωση των εισαγωγών.

Σύμφωνα με τα ελληνικά προσωρινά στατιστικά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., οι ελληνικές εξαγωγές προς Βέλγιο αυξήθηκαν το δεκάμηνο του 2015 κατά 12,23% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2014, ανερχόμενες σε 301,55 εκατ. €, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από το Βέλγιο ανήλθαν σε 1,2 δις. €, αυξημένες κατά 8,13% έναντι του δεκαμήνου του 2014. Σύμφωνα με τα ελληνικά προσωρινά στατιστικά στοιχεία, το Βέλγιο κατατάσσεται 12^ο μεταξύ των προμηθευτριών χωρών της Ελλάδας κατά το δεκάμηνο 2015 με μερίδιο 3,31% επί των

συνολικών ελληνικών εισαγωγών, ενώ από την άλλη πλευρά κατατάσσεται 17^ο μεταξύ των αποδεκτών εξαγωγών ελληνικών προϊόντων, απορροφώντας ποσοστό 1,4% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών.

Με βάση τα βελγικά προσωρινά στατιστικά στοιχεία, οι ελληνικές εξαγωγές προς Βέλγιο κατά το εννεάμηνο του 2015 εμφανίζονται αυξημένες κατά 4,56% και ανέρχονται σε 283,60 εκατ. € (έναντι 271,24 εκατ. € το εννεάμηνο 2014), ενώ οι εισαγωγές μας από το Βέλγιο ανήλθαν σε 1,076 δις. €, αυξημένες κατά 3,07% έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2014 (που είχαν ανέλθει σε 1,044 δις. €). Σημειωτέον ότι η πτώση των μεγεθών του διμερούς εμπορίου κατά το τρίτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους (κατά 25,1% όσον αφορά τις ελληνικές εξαγωγές προς Βέλγιο και κατά 18,9% όσον αφορά τις ελληνικές εισαγωγές από Βέλγιο), δεν ανέτρεψαν την συνολικά ανοδική τάση στο εννεάμηνο τρέχοντος έτους, σύμφωνα με τα βελγικά στοιχεία.

8. Βελτίωση της βελγικής καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Δεκέμβριο

Τα δημοσιευθέντα στις 18.12 στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου (BNB) έδειξαν ότι το επίπεδο καταναλωτικής εμπιστοσύνης, έπειτα από τις διαδοχικές βελτιώσεις που σημείωσε στο διανυθέν διάστημα από τον περασμένο Σεπτέμβριο, φθάνοντας τον μήνα Νοέμβριο στις -4 μονάδες, τον Δεκέμβριο βελτιώθηκε ελαφρώς περαιτέρω, ανερχόμενο στις -3 μονάδες.

Βελτίωση παρατηρήθηκε κυρίως στους επιμέρους δείκτες αισιοδοξίας αναφορικά με την γενικότερη μακροοικονομική κατάσταση της χώρας (από τις -2 μονάδες το Νοέμβριο στις 0 μονάδες τον Δεκέμβριο), τις προοπτικές διαμόρφωσης της ανεργίας (από τις 14 μονάδες το Νοέμβριο στις 13 μονάδες τον Δεκέμβριο) και την ικανότητα των βελγικών νοικοκυριών για αποταμίευση (από την 1 μονάδα το Νοέμβριο στις 2 μονάδες τον Δεκέμβριο). Ο δείκτης που μετρά την εμπιστοσύνη όσον αφορά την οικονομική κατάσταση των βελγικών νοικοκυριών παρέμεινε τον Δεκέμβριο σε σταθερά επίπεδα (στις -2 μονάδες).

ΠΗΓΕΣ:

1. Δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
2. Δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
3. Δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
4. Δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
5. Χρηματιστήριο Βρυξελλών, δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου , EUROSTAT
6. Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, "Belgium: Concluding Statement of the 2016 Article IV Mission", 15.12.2015, δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου
7. Γραφείο Ο.Ε.Υ. Βρυξελλών, Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux
8. Κεντρική Τράπεζα Βελγίου (BNB), Communiqué de Presse "Enquête auprès des consommateurs de décembre 2015", 18-12-2015, δημοσιεύματα βελγικού οικονομικού Τύπου